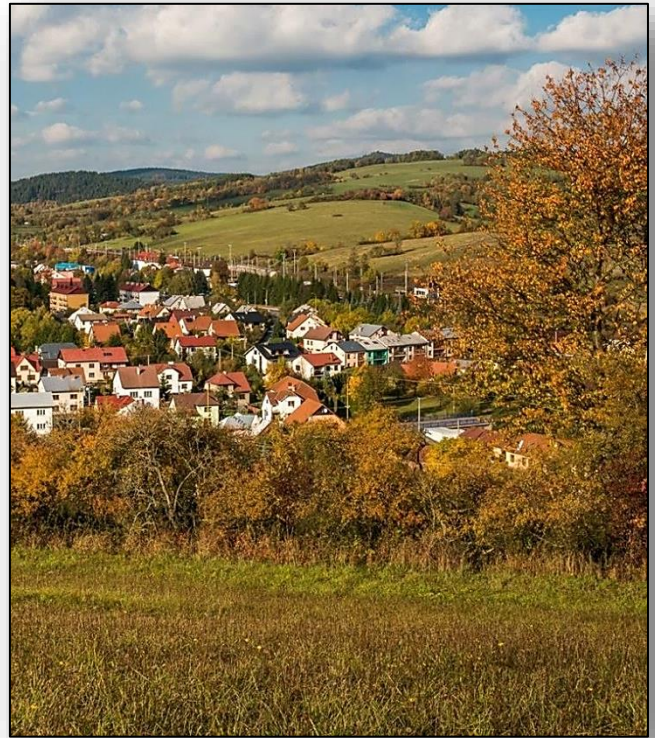

Posvícení

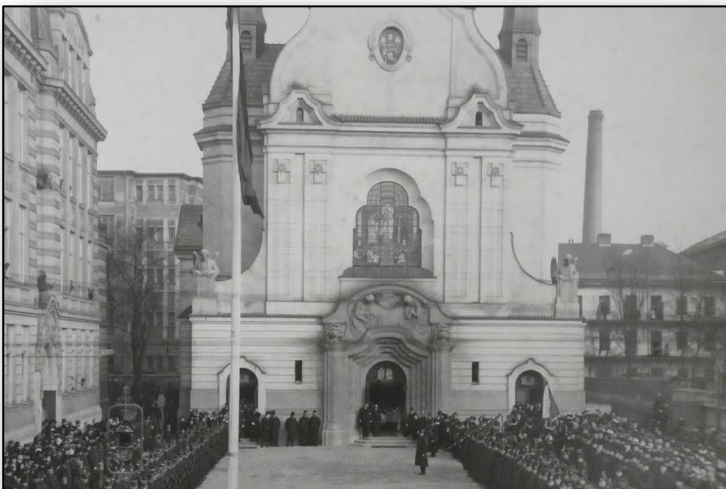
Posvícení, známé také jako hody či krmáš, je výroční slavnost na připomínku posvěcení kostela. Posvícení provází světská zábava založená na dobrém jídle, pití a tanci, při kterém se scházejí příbuzní, sousedé a přátelé.

Posvícení se nejčastěji odehrává na podzim po žních. Ale v některých krajích se pořádají hody již v červnu, kde se pak často spojí s poutěmi. Nejpozději se však může hodovat v prosinci před začátkem adventu, který je spojený s půstem.

Tradice hodů je velmi stará. **Traduje se, že už král Šalamoun dal pořádat posvícení na oslavu vysvěcení chrámu v Jeruzalémě.** Z naší historie známe přemyslovskou legendu, která zmiňuje posvěcení chrámu v souvislosti s vraždou knížete Václava ve Staré Boleslavi.

Po dokončení stavby nemohl být kostel hned používán pro bohoslužby. Bylo jej nutné vyčlenit ze světského života.

K tomu sloužilo **vysvěcení kostela** za účasti biskupa. Při této slavnostní ceremonii byl vysvěcen oltář, obrazy i sochy a do oltáře byly uloženy ostatky vybraného světce, kterému je kostel zasvěcen. Svěcení kostela bylo zakončeno první mší svatou, kterou sloužil sám biskup.

Posvícení neboli hody se slavily v každé vesnici, kde byl kostel.

Včetně příprav trvaly většinou až sedm dnů, od neděle do neděle. A týden, co týden se slavilo posvícení někde jinde.

Lidé trávili spoustu času přípravami, oslavami a návštěvami, a trpěla tím pracovní morálka. Proto **císař Josef II. omezil spolu s ostatními církevními svátky a slavnostmi i posvícení. V celém mocnářství bylo dovoleno jen jedno posvícení v roce a termín byl stanoven na třetí týden v říjnu, na svátek svatého Havla, který připadá na 16. říjen.** Pro tyto císařské hody byly povoleny pouze dva dny.

Na mnoha místech lidé od té doby slavili tyto císařské hody neboli havelské posvícení, ale kromě toho dál slavili i svoje původní posvícení, kterému říkali „naše“.

V Čechách, na Moravě a ve Slezsku se proto slavila posvícení svatomartinská, svatováclavská a kateřinská, ale taky vavřínecká, svatovítská a anenská.

Na Moravě a Slovácku, kde má posvícení nejdelsí tradici a slaví se dodnes, si **mládež mezi sebou pro hody volí stárka a stárkovou** či mládka a mládkovou. Ti pak dostanou od starosty hodové právo a celé hody organizují. Stárek má při hodech velkou pravomoc a chasa jej musí ve všem poslouchat, také odpovídá starostovi za pořádek při taneční zábavě, a to nejen o hodech.

Přípravy na posvícení vždy začínaly důkladným úklidem celého hospodářství. V pátek se zabíjely husy, kachny nebo kuřata, často i prase. V sobotu se pekly posvícenské koláče.

Někde se na návsi stavěly zdaleka viditelné, pentlemi vyzdobené posvícenské máje na znamení, že jsou ve vsi hody.

Důležité bylo pozvat hosty na nedělní slavnostní oběd, což dělaly většinou děti a roznášely přitom koláče zvané zváče. Platilo, že čím více hostů přijalo pozvání, tím větší to byla pocta pro hospodyni.

Hosté pak s domácími při setkání probírali právě sklizenou úrodu, počasí i novinky ze vsi. Bylo běžné, že se o posvícení domluvilo hodně sňatků a konala se řada zásnub.

Na rozloučenou dostali hosté výslužku, nejčastěji posvícenské koláče. **Večer bývala v hospodě taneční zábava pro mládež, která se často protáhla až do rána.**

V pondělí se dodržovaly obyčeje veřejného stínání zvířat, která byla odsouzena za zlé skutky. Někde stínali kohouta, jinde berana anebo shazovali kozla ze skály či z kostelní věže. Maso se pak upeklo a snědlo večer v hospodě. Dnes se zvířata nezabíjejí, jen je symbolicky vozi vesnici v průvodu a předčítají jim soudní verdikty.

Úterní zábava zvaná sousedská bývala příležitostí k tanci pro starší. Hudba k tanci proto hrála v pomalém tempu.

Následující neděli se konala ještě posvícenská zábava, které se říkalo „mladé posvícení“.

V tento den byla pokácena májka a tím také posvícení definitivně skončilo.

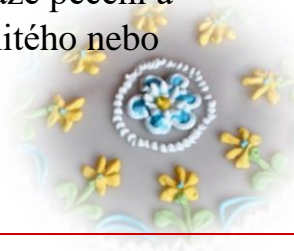

Nejznámějším tradičním posvícenským pečivem byly a jsou posvícenské koláče. Kraj od kaje se trochu liší tvarem, velikostí nebo zdobením náplní. Koláče mohou být kulaté,

hranaté, velké nebo docela malé. Ty nejmenší, kterým se říká svatební mají průměr asi 2 cm. V Čechách platilo, čím menší koláček tím slavnostnější.

K havelskému posvícení, které má tradici převážně v jižních Čechách se váže pečení a zdobení hnětýnek. Původně se hnětýnky pekly z těsta kynutého, později z litého nebo lineckého a zdobily se cukrovou polevou a cukrovými ozdobami.

Pranostiky na měsíc říjen:

Čím déle v říjnu u nás vlaštovky prodlévají,
tím déle pěkné a jasné dny potrvají.

Na svatého Bivoje mlha plete závoje. (13.10.)

Svatý Havel češe poslední jablka. (16.10.)

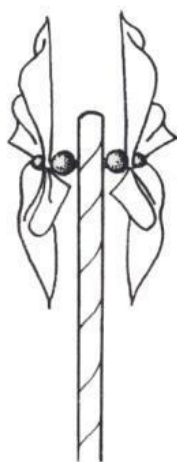
Na svatého Šimoniše příkluše k nám zima
tíše. (28.10.)

Bouřka v říjnu třebas malá,
sotva na to zima stálá.

Drží-li se v říjnu na stromech pevně listí,
bude tuhá zima.

V říjnu panuje často větrné počasí. Můžeme toho využít a vyrobit si s dětmi **papírový větrník**.

Připravíme si barevnou čtvertku o rozměru 15 x 15 cm. Všechny rohy nastříhneme směrem ke středu, aby nám zůstaly 2 cm od středu nedotčeny. Pak podle obrázku přilepíme špičky rohů do středu a získáme tak pravidelný větrník. Střed přelepíme kolečkem z papíru, abychom středem kolečka mohli propíchnout špendlík (drátek) s navlečeným korálkem. Na špendlík navlečeme ještě jeden korálek z druhé strany větrníku a celý větrník připíchneme k dřevěné hůlce. Pokud bude foukat vítr, postačí zasadit větrník do květináče za oknem.

